

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

CONTACT Wouter MARCOEN
+32(0)28003282
wmarcoen@gob.brussels

ONZE REF. 2022-124506

UW REF.

Aan de verantwoordelijken van de eredienstinstellingen
Aan de representatieve organen
Aan de gemeentesecretarissen
Aan de gemeentediensten verantwoordelijk voor de
dossiers erediensten
Aan de provinciegriffier of de algemeen provinciaal
directeuren
Aan de provinciale diensten verantwoordelijk voor de
dossiers erediensten

09003c1480828a48

BETREFT Eredienstinstellingen – Toelichting bij het begrotings- en
boekhoudkundig reglement van 15 september 2022

BIJLAGEN

BRUSSEL

Geachte Dames en Heren,

In het kader van de ordonnantie van 10 december 2021 betreffende het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen (*ord.*), worden hieronder het regeringsbesluit van 15 september 2022 houdende begrotings- en boekhoudkundig reglement van de instellingen belast met het beheer van de materiële belangen van de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke gemeenschappen (*BBR*) en de zes bijlagen toegelicht.

Inhoudstafel

1. Overzending van de financiële dossiers.....	2
2. Compilatie van de financiële dossiers bij de verenigingen	3
3. Model van begroting en rekening en over te maken bijlagen	4
4. Indeling van de ontvangsten en uitgaven	4
<i>Uitgaven ten behoeve van de eredienst</i>	5
<i>Privé-patrimonium</i>	6
5. <i>Begroting</i>	6
<i>Meerjarenplan</i>	7

<i>Meerjarenplanwijziging</i>	8
<i>Vermoedelijk resultaat van het vorig dienstjaar</i>	8
6. <i>Rekening</i>	9
<i>Boekhoudkundig inventaris</i>	10
<i>Financiële overeenstemming</i>	10
7. <i>Financiële tegemoetkoming van het Gewest</i>	11
<i>Gewone tussenkomst</i>	11
<i>Buitengewone toelagen</i>	12
8. <i>Investerings</i>	12
9. <i>Over de penningmeester</i>	13
<i>Inning van inkomsten en regeling van uitgaven</i>	13
<i>Eindrekening</i>	13
<i>De penningmeester van de vereniging</i>	14

1. Overzending van de financiële dossiers

Indien de applicatie om de begrotingen, meerjarenplannen of rekeningen online in te vullen niet operationeel zou zijn bij de inwerkingtreding van de ordonnantie op 1 januari 2023 bezorgt de minister belast met de erkende plaatselijke levensbeschouwelijke instellingen de modellen in Excel-vorm (*art. 3 § 7 BBR*). Zolang de applicatie niet operationeel is, worden de ingevulde Excel-bestanden langs digitale weg aan het gewestelijk toezicht bezorgd, voorafgaand aan de officiële indiening van het dossier, via financierediensten@gob.brussels. De officiële indiening bij het toezicht van de door de instellingen of verenigingen van instellingen goedgekeurde begrotingen, meerjarenplannen en rekeningen gebeurt tot nader bericht op één van volgende wijzen:

- versturing per post naar Brussel Plaatselijke Besturen, Gewestelijke Overheidsdienst Brussel, IRIS Tower, Sint-Lazarusplein 2, 1035 Brussel;
- afgifte in de IRIS Tower aan het loket van Brussel Plaatselijke Besturen (geopend op dinsdag en vrijdag, van 10u tot 12u en van 14u tot 16u), uitsluitend op afspraak en uiterlijk de dag vóór de afgifte om 10u per mail aan te vragen bij BPLIndicateur@sprb.brussels;
- verzending per mail naar plaatselijke-besturen@gob.brussels.

Zolang de applicatie niet operationeel is, dienen de instellingen of verenigingen met hun representatief orgaan de wijze van indiening van het dossier bij het representatief orgaan af te spreken.

Enmaal de applicatie online is, gebeurt de indiening van de financiële dossiers door de instellingen of verenigingen bij het representatief orgaan en het gewestelijk toezicht niet meer via post, afgifte of elektronische verzending, maar via de applicatie (*art. 3 § 1 en § 2 BBR*), zowel als de goedkeuring door het representatief orgaan en het gewestelijk toezicht van voormelde dossiers (*art. 3 § 5 en § 6 BBR*).

De indieningstermijnen voor begrotingen (inclusief meerjarenplannen) en rekeningen staan beschreven in de ordonnantie (*art. 32 § 5 en art. 35 § 1 en § 2 ord.*).

Ook de overlegging van de in punt 8 beschreven financiële dossiers gebeurt op één van bovenvermelde wijzen.

2. Compilatie van de financiële dossiers bij de verenigingen

De instellingen of verenigingen van instellingen maken hun begrotingen, meerjarenplannen en rekeningen op volgens de modellen in bijlage bij het BBR (nrs. 1, 2 en 3) (*art. 2 § 1 BBR*). Ingeval van een vereniging van instellingen worden ze gecompileerd (*art. 2 § 2 BBR*). Dit dient zo begrepen te worden dat de begroting, het meerjarenplan of de rekening van een vereniging bestaat uit zowel de begrotingen, meerjarenplannen en rekeningen van de verenigde instellingen, als de begroting, het meerjarenplan en de rekening van de vereniging zelf, die de ontvangsten en uitgaven van de instellingen totaliseert. De vereniging van instellingen dient dus zowel de aparte begrotingen, meerjarenplannen en rekeningen van de verenigde instellingen als de totalisering door de vereniging over te maken aan het representatief orgaan en gewestelijk toezicht.

De optelsom van de overdrachten binnen de vereniging op de begrotingen en rekeningen van de verenigde instellingen dient in ontvangst (artikel 130) en uitgave (artikel 230) gelijk te zijn aan de overdrachten binnen de vereniging op de gecompileerde begroting en rekening van de vereniging. Hetzelfde geldt voor de ontvangst van de gewestelijke tegemoetkoming (artikel 131).

De overdrachten binnen de vereniging dienen om het tekort op de begroting van instellingen te dekken en zijn op de gecompileerde begroting en rekening van de vereniging in ontvangst en uitgave gelijk aan elkaar. De door de vereniging door te storten gewestelijke tegemoetkoming of de eventuele bijdragen van de instellingen waarmee de verenigingen bevoegdheden uitoefenen worden dus niet als overdrachten binnen de vereniging ingeschreven.

De verenigde instellingen dienen onderling af te spreken welke bedragen op de eigen begroting worden ingeschreven bij overdrachten binnen de vereniging (130 en 230) of gewestelijke tegemoetkoming (131), vooraleer deze goed te keuren en aan de vereniging over te maken.

Gewone Begroting	Instelling 1	Instelling 2	Instelling 3	Instelling 4	Instelling 5	Vereniging
<i>Ontvangsten</i>						
130 Overdrachten binnen de vereniging			2.000	500		2.500
131 Gewestelijke tussenkomst				3.000	500	3.500
...	10.000	10.000	8.000	6.500	9.500	44.000
Totaal ontvangsten	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	50.000
<i>Uitgaven</i>						
230 Overdrachten binnen de vereniging	1.000	1.500				2.500
...	9.000	8.500	10.000	10.000	10.000	47.500
Totaal uitgaven	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	50.000
Resultaat	0	0	0	0	0	0

De vereniging heeft eigen ontvangsten of uitgaven, wanneer:

- overdrachten tussen instellingen via de vereniging worden doorgestort;
- de vereniging gewestelijke tegemoetkomingen doorstort;
- de vereniging bevoegdheden van de instellingen uitoefent.

Deze ontvangsten of uitgaven worden niet in de gecompileerde begroting of rekening opgenomen, maar in een apart luik, omdat zij anders tweemaal worden verrekend. Voor dit apart luik is geen model voorzien. Er dient enkel een afrekening opgemaakt te worden.

3. Model van begroting en rekening en over te maken bijlagen

De instellingen of verenigingen van instellingen maken, ongeacht de levensbeschouwelijke gemeenschap waartoe zij behoren, vanaf de begrotingswijzigingen 2023 (of initiële begrotingen 2024) en rekeningen 2023 hun begroting en rekening over volgens hetzelfde model, zoals vastgesteld door de Regering in de bijlagen of modellen 1 en 2 bij het BBR.

Er wordt geen apart model verstrekt voor een begrotingswijziging. Op het model van de begroting kan worden aangegeven of het een wijziging betreft. Ook voor kredietaanpassingen van de gewone dienst, waarvoor geen begrotingswijziging nodig is (*art. 8 BBR*), is geen model voorhanden. Zij worden eventueel ingeschreven ingeval van een begrotingswijziging.

Het model in bijlage 3 wordt voorzien voor een meerjarenraming, samen ingediend met de begroting of wijzigingen (*art. 4 § 3 BBR*). Samen met de begroting 2024 wordt het eerste meerjarenplan 2024-2028 overgemaakt.

De berekening van het vermoedelijk resultaat van het vorig dienstjaar, ingediend met de begroting of wijzigingen, gebeurt aan de hand van de in te vullen bijlage 4 (*art. 6 BBR*).

De modellen in bijlage 5 en 6, als over te maken onderdeel van de rekening, betreffen een inventaris van de roerende en onroerende tegoeden (*art. 16 § 1 en § 2 BBR*) respectievelijk het bewijs van financiële overeenstemming tussen de rekening en cash activa (*art. 16 § 3 BBR*).

In een bijgevoegd verslag lichten de instellingen of verenigingen de begroting, het meerjarenplan, de begrotings- of meerjarenplanwijzigingen en de rekening toe (belangrijkste wijzigingen qua ontvangsten, uitgaven of resultaat). Hiervoor is geen model voorzien.

4. Indeling van de ontvangsten en uitgaven

Het nieuw model voorziet een afzonderlijke begroting en rekening voor de gewone en buitengewone dienst met elk een eigen resultaat, om een duidelijk onderscheid te maken tussen de financieringsbehoeften op beide diensten.

In het boekhoudkundig plan vormen de kredieten die het eerste cijfer gemeen hebben de titels en die de twee eerste cijfers gemeen hebben de rubrieken. De artikels bestaan uit drie cijfers.

De titels betreffen de gewone ontvangsten (1) en gewone uitgaven (2) en de buitengewone ontvangsten (3) en buitengewone uitgaven (4).

De rubrieken maken op beide diensten een onderscheid tussen ontvangsten en uitgaven van de voorgaande dienstjaren (10, 20, 30 en 40). Op het eigen dienstjaar onderscheiden de rubrieken de ontvangsten en uitgaven voor de werking of investeringen ten behoeve van de eredienst (11, 21, 31 en 41), het privaat patrimonium (12, 22, 32 en 42) en de financiering van het tekort (13, 23, 33 en 43).

De instellingen of verenigingen van instellingen kunnen de artikels naar eigen inzicht, eventueel in overleg met de instellingen van dezelfde levensbeschouwelijke gemeenschap, verder detailleren tot vier of meer cijfers (met het laatste cijfer van 0 tot 9).

Bijvoorbeeld voor de ontvangsten:

331 buitengewone gewestelijke toelagen: 3310 toelagen plaatselijke besturen (BPB), 3311 toelagen erfgoed (urban.brussels), ...;

Bijvoorbeeld voor de uitgaven:

specifiek voor een levensbeschouwelijke gemeenschap:

211 verbruiksartikelen van de eredienst: 2110 hosties, wijn 2111, ...;

of meer algemeen:

215 kleine herstellingen, onderhoud en verbruik van het eredienstgebouw: ..., 2157 gas, 2158 elektriciteit, 2159 water;

219 diverse kosten: 2190 organisatie van de verkiezingen, 2192 boekhouding van de vereniging, 2193 verzekeringen van de vereniging, ...;

412 grote herstellingen aan of verbouwingen van het eredienstgebouw: 4120 grote herstellingen of verbouwingen, 4121 erelonen of uitgaven voor plannen en studies, ...;

420 grote herstellingen aan of verbouwingen van private onroerende goederen: 4200 grote herstellingen of verbouwingen, 4201 aankopen gronden, 4202 aankopen gebouwen, ...

Op artikel 219 kunnen bv bijdragen aan de vereniging worden geboekt in het kader van overgedragen bevoegdheden.

Uitgaven ten behoeve van de eredienst

Bij de gewone uitgaven wordt geen apart hoofdstuk meer voorzien voor de door het representatief orgaan vastgestelde uitgaven ten behoeve van de eredienst. Het plannen van deze uitgaven, zowel als alle gewone uitgaven, behoort immers tot de autonomie van de instellingen: behoudens manifeste fout of bewezen onwettigheid, kan het gewestelijk toezicht de gewone begroting enkel wijzigen, indien de gewestelijke tussenkomst hoger wordt geraamd dan in het gewoon meerjarenplan, dat gevoegd was bij een reeds goedgekeurde begroting (*art. 34 ord.*).

Bij de werkingslasten kunnen instellingen de herstellings-, onderhouds- of investeringskosten aan de gemeentelijke woning die ter beschikking wordt gesteld van de bedienaar van de eredienst nog steeds inbrengen (artikel 216 en 413). Anderzijds biedt de ordonnantie de mogelijkheid aan gemeenten, die eigenaar zijn van een woning die voorheen ter beschikking werd gesteld van een bedienaar van een erkende gemeenschap, gratis en kosteloos over te dragen aan de betrokken instelling (*art. 72 ord.*).

Het spijzen van een onderhoudsfonds voor de eredienstgebouwen en de woning van de bedienaar van de eredienst komt in aanmerking als een gewone uitgave (217) en kan overwogen worden zolang dit binnen de grenzen van de gewestelijke financiering van de gewone dienst valt. Binnen deze grenzen kunnen instellingen of verenigingen ook overwegen om via een overboekingsuitgave (233) op de buitengewone dienst een investeringsfonds aan te leggen voor het eredienstgebouw of de woning van de bedienaar van de eredienst (414).

Privé-patrimonium

De ontvangsten en uitgaven van het privé-patrimonium tellen mee bij de berekening van de totale gewone en buitengewone ontvangsten en uitgaven op de begroting of rekening van de instelling.

De huurgelden van privé goederen (120), de inkomsten uit belegde privé-gelden (121) en de diverse opbrengsten uit het privé-eigendom (123) spijzen de werking van de gewone dienst. Binnen de grenzen van de gewestelijke financiering van de gewone dienst, kunnen de erediensinstellingen maximum 20 % van deze ontvangsten gebruiken (*art. 7 BBR*) om een reservefonds aan te leggen voor het onderhoud van het privé-patrimonium (221) of, via overboeking naar de buitengewone dienst (233), van een investeringsfonds voor het privé-eigendom (422).

Voor de uitgaven van het privaat patrimonium (22 en 42) dienen de instellingen of verenigingen de nodige ontvangsten of financiering te voorzien (12 en 32): er mag geen negatieve impact zijn op het resultaat van de gewone en buitengewone dienst, behalve door de aanleg van een reservefonds op de gewone dienst of indien het financieringstekort op de buitengewone dienst tijdelijk is en het volgende dienstjaar wordt opgelost.

5. Begroting

Op de begroting of begrotingswijziging worden vergelijkende kolommen voorzien voor de rekening van het dienstjaar N-2, de begroting van het dienstjaar N-1, het plan van het dienstjaar N en de begroting van het dienstjaar N. Ingeval van een meerjarenplanwijziging vermeldt de begroting in de kolom van het plan het gewijzigde plan. Ingeval van een begrotingswijziging wordt het nummer van de wijziging aangegeven op het voorblad van de begroting en de kolom van de begroting van het dienstjaar N aangepast (bijlage 1).

De begrotingen of begrotingswijzigingen van de instellingen of verenigingen zijn in evenwicht of vertonen een overschot. Begrotingen of wijzigingen met een overschot worden niet in evenwicht gebracht via een boekhoudtechnisch reservefonds in uitgave. Voorbeeld van een vereniging:

Gewone Begroting	Instelling 1	Instelling 2	Instelling 3	Instelling 4	Instelling 5	Vereniging
<i>Ontvangsten</i>						
130 Overdrachten binnen de vereniging			2.000	500	500	3.000
131 Gewestelijke tussenkost						
...	10.000	20.000	8.000	5.500	9.500	53.000
<i>Totaal ontvangsten</i>	<i>10.000</i>	<i>20.000</i>	<i>10.000</i>	<i>5.000</i>	<i>10.000</i>	<i>55.000</i>
<i>Uitgaven</i>						
230 Overdrachten binnen de vereniging	1.000	2.000				3.000
...	8.000	16.000	10.000	5.000	10.000	49.000
<i>Totaal uitgaven</i>	<i>9.000</i>	<i>18.000</i>	<i>10.000</i>	<i>5.000</i>	<i>10.000</i>	<i>52.000</i>
Resultaat	1.000	2.000	0	0	0	3.000

Het gewestelijk toezicht legt de begrotingen van de niet-verenigde instellingen en de verenigingen van instellingen definitief vast. De begrotingen van verenigde instellingen zijn uitvoerbaar via de gecompliceerde begroting van de vereniging.

Vermits de goedkeuringsprocedure voor een begrotingswijziging tot 80 dagen kan bedragen en ze uitvoerbaar dient te zijn in het begrotingsjaar, dienen de instellingen of verenigingen deze uiterlijk midden oktober bij het representatief orgaan en het gewestelijk toezicht in te dienen.

Meerjarenplan

In de mate dat ze verkozen of aangewezen zijn voor een periode van vijf jaar moeten de raden van bestuur van de instellingen of verenigingen van instellingen, zowel voor de gewone als buitengewone dienst, een meerjarenplan opmaken dat hun mandaat dekt (bijlage 3). Dit plan raamt enkel de gewestelijke tussenkomst op de gewone dienst en de ontvangst- en uitgavenrubrieken op de gewone en buitengewone dienst. Het is in evenwicht of vertoont een overschot. Dit plan moet elk jaar samen met de begroting worden ingediend. Het kan dus jaarlijks worden herzien en wordt goedgekeurd via de begroting.

De detaillering van het plan tot op het niveau van de artikels wordt aangegeven in de jaarlijkse begroting. Hiervoor is in het model van de begroting een aparte kolom voorzien (bijlage 1). Het plan van het tweede dienstjaar van het meerjarenplan dat het mandaat van de raad van bestuur dekt (het eerste plan dat de raad met het lopend mandaat zelf opstelt) is identiek aan de begroting van dit tweede dienstjaar (bv 2029 voor het mandaat 2028-2032). Enkel in het gewoon en buitengewoon plan van het tweede dienstjaar van het mandaat wordt het resultaat van de voorgaande dienstjaren ingeschreven.

Strikt genomen dienen de raden op het einde van hun mandaat (bv 2023-2027) nog slechts één plan in te dienen (2027). Toch wordt de erediensinstellingen gevraagd een rollend vijfjarenplan over te maken (2024-2028, 2025-2029, enz.), zodat de doelstelling van een meerjarenprojectie steeds wordt bereikt. De raden van bestuur die het volgende mandaat dekken (2028-2032) kunnen hun initieel meerjarenplan, dat reeds op het einde van het vorig mandaat werd overgemaakt (plan 2028-2032), ongewijzigd laten of eventueel via een meerjarenplanwijziging herzien.

Meerjarenplan 2024-2028 van een zelfbedruipende instelling met als vermoedelijk resultaat 0 euro behalve in 2024 (tweede jaar van het mandaat 2023-2027):

Gewoon meerjarenplan	MANDAAT 2023-2027						MANDAAT 2028-2032			
	(Budget) plan 2024	Plan 2025	Budget 2025	Plan 2026	Budget 2026	Plan 2027	Budget 2027	Plan 2028	Budget 2028	(Budget) plan 2029
<i>Ontvangsten</i>										
10 Voorgaande dienstjaren	2.000	0	1.000	0	3.000	0	500	0	1.000	1.500
131 Gewestelijke tussenkost	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
...	10.000	10.200	10.200	10.404	10.404	10.612	10.612	10.824	10.824	11.041
Totaal ontvangsten	12.000	10.200	11.200	10.404	13.404	10.612	11.112	10.824	11.824	12.541
<i>Uitgaven</i>										
20 Voorgaande dienstjaren										
...	12.000	10.200	10.200	10.404	13.404	10.612	11.112	10.824	11.824	12.041
Totaal uitgaven	12.000	10.200	10.200	10.404	13.404	10.612	11.112	10.824	11.824	12.041
Resultaat	0	0	1.000	0	0	0	0	0	0	500

Merk op dat in het meerjarenplan 2029-2033 het plan 2029 hoe dan ook wordt aangepast, want gelijkgesteld wordt met de begroting 2029 en dus een vermoedelijk resultaat inschrijft (tweede jaar van het mandaat 2028-2032).

Meerjarenplanwijziging

Het meerjarenplan kan worden gewijzigd bij de indiening van de jaarlijkse begroting of van een begrotingswijziging. De wijzigingen worden binnen elk mandaat van de raad van bestuur genummerd (zie bijlage 3).

De herziening kan betrekking hebben op alle dienstjaren van het vijfjarenplan. Indien bv een instelling haar begroting voor het dienstjaar 2025 indient, samen met haar plan 2025-2029, kunnen de buitengewone uitgaven door dringend uit te voeren herstellingswerken aan het eredienstgebouw in de dienstjaren 2025-2026 afwijken van deze in het goedgekeurde plan 2024-2028. Herzieningen van het meerjarenplan voor de gewone dienst zijn eerder uitzonderlijk en dienen uiterst zorgvuldig te worden gemotiveerd. De gelijkstelling van het gewoon of buitengewoon plan met de begroting (tweede jaar van het mandaat van de raad van bestuur), die enkel de inschrijving van het vermoedelijk resultaat betreft, wordt niet als een meerjarenplanwijziging beschouwd.

Een meerjarenplanwijziging is noodzakelijk indien de gewestelijke tussenkost op de gewone dienst stijgt (artikel 131), het totaal van een uitgavenrubriek op de buitengewone dienst vermeerderd door een nieuwe of duurder uitvallende investering (rubrieken 41, 42 of 43) of indien de financieringswijze van de investeringen wijzigt (rubrieken 31, 32 of 33). Indien het financieringsplan voor de investeringen dient aangepast te worden, dient het toezicht opnieuw toestemming te geven voor de te realiseren investeringen (*art. 58 tot 64 ord.*). Verschuivingen van in het plan voorziene buitengewone uitgaven en bijhorende financiering naar een volgend dienstjaar of de prefinanciering van investeringsuitgaven worden niet opgevat als echte wijzigingen.

Vermoedelijk resultaat van het vorig dienstjaar

De begroting voorziet zowel op de gewone als buitengewone dienst een vermoedelijk resultaat van de voorgaande dienstjaren (rubrieken 10, 20, 30 en 40). Op de gewone en buitengewone begroting

wordt een vermoedelijk resultaat van het voorgaande dienstjaar ingeschreven, waarbij de berekeningswijze niet verschilt van de vóór de inwerkingtreding van de ordonnantie van toepassing zijnde berekeningswijze: de vergelijking van de rekening van het voorlaatste jaar met het geraamde resultaat in de begroting van het voorgaande dienstjaar (*art. 6 BBR*). Een aparte bijlage, over te maken zowel voor de gewone als buitengewone begroting, laat de correcte berekening toe (bijlage 4).

Buitengewone begrotingswijzigingen kunnen, indien dit gekend is, het resultaat van de rekening van het voorgaande dienstjaar inschrijven (*art. 10 BBR*), om investeringsoverschotten of -tekorten van het voorgaande dienstjaar reeds het jaar nadien te kunnen neutraliseren. In gewone begrotingswijzigingen wordt dit niet toegestaan.

Instelling die in de buitengewone wijzigingen 2025 en 2026 de overschotten van de voorgaande dienstjaren inschrijft (in de wijziging 2026 om het overschot weg te werken van een in 2025 betaalde, maar nog niet gerealiseerde en in 2026 opnieuw te begroten investering):

Buitengewone dienst	INCL. 2024				INCL. 2025
	Rekening 2024	Wijziging 2025	Rekening 2025	Budget 2026	Wijziging 2026
<i>Ontvangsten</i>					
30 Voorgaande dienstjaren	200	200	200	0	20.200
331 Buitengewone gewestelijke toelage		20.000	20.000		
...					
<i>Totaal ontvangsten</i>	<i>200</i>	<i>20.200</i>	<i>20.200</i>	<i>0</i>	<i>20.200</i>
<i>Uitgaven</i>					
40 Voorgaande dienstjaren					
41 Investerings		20.200			20.200
...					
<i>Totaal uitgaven</i>	<i>0</i>	<i>20.200</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>20.200</i>
Resultaat	200	0	20.200	0	0

6. Rekening

Op de rekening worden vergelijkende kolommen voorzien voor de rekening van het voorgaande dienstjaar, de begroting van het dienstjaar en de rekening van het dienstjaar (bijlage 2).

Het gewestelijk toezicht legt de rekening van de niet-verenigde instellingen en verenigingen van instellingen definitief vast. De rekeningen van verenigde instellingen worden via de gecompileerde rekening van de vereniging definitief vastgelegd. De verenigde instellingen blijven boekhoudkundig een aparte entiteit. Er is voor een instelling geen beletsel om uit te treden uit een vereniging en eventueel toe te treden tot een andere vereniging.

Tot de verantwoordingsstukken bij de rekening, die het gewestelijk toezicht kan opvragen, behoren niet alleen de rekening zelf, het boekhoudkundig inventaris of bewijs van financiële overeenstemming

met de cash activa (zie verder), maar alle stukken die noodzakelijk zijn voor het voeren van een boekhouding (*art. 35 ord.*): bv dagboek, grootboek, facturen, bevelschriften tot betaling, enz.

Op eigen initiatief of op initiatief van de penningmeester of raad van bestuur van de instelling kan de minister, bij vergissing, verzuim, valsheid in geschrifte of dubbel gebruik, binnen de vijf jaar na de definitieve goedkeuring door het gewestelijk toezicht overgaan tot de herziening van de rekening (*art. 20 BBR*).

Boekhoudkundig inventaris

Het inventaris van de roerende en onroerende goederen van de instelling of vereniging van instellingen wordt bij de rekening gevoegd (bijlage 5) (*art. 16 § 1 BBR*). In een kasboekhouding worden de schommelingen van deze goederen verantwoord door middel van de inschrijvingen in de rekening.

Bij de roerende goederen wordt de stand van de op naam van de instelling of de vereniging van instellingen geopende bankrekeningen of kassen, zowel voor de publieke als private werking, als voor stichtingen of reservefondsen, bij de aanvang en aan het einde van het dienstjaar meegedeeld (*art. 16 § 2 BBR*). Wijzigingen van het ene dienstjaar ten opzichte van het andere voor de overige roerende goederen moeten worden gemotiveerd (bv meubilair zoals stoelen, gewaden, geluidsinstallatie, enz.). Wijzigingen aan de inventaris van de onroerende goederen worden gemotiveerd in het verslag bij de rekening. Het verdwijnen van een onroerend goed uit het inventaris moet overeenstemmen met de inschrijving van de opbrengst van de verkoop van dat goed in de buitengewone ontvangsten, het toevoegen van een onroerend goed met het boeken van de kost van de aankoop bij de buitengewone uitgaven. Tenslotte vermelden de instellingen schulden of andere verplichtingen (leningen, enz.) en de evolutie hiervan en vorderingen of andere rechten (toelagen, enz.).

Financiële overeenstemming

In een kasboekhouding wordt de ontvangst geboekt bij de inning en de uitgave bij de betaling. Bij de rekening dienen de instellingen daarom nog een laatste bijlage over te maken (bijlage 6). Hierin wordt de financiële overeenstemming aangetoond tussen het gewoon en buitengewoon resultaat van het dienstjaar enerzijds en de stand van de bankrekeningen en kas met betrekking tot de publieke middelen of werking van de instelling of vereniging van instellingen op het einde van het dienstjaar anderzijds (*art. 16 § 3 BBR*).

De stand van de bankrekening en kas van de vereniging is de optelsom van de saldi van bankrekeningen en kassen van de verenigde instellingen. Het saldo van de bankrekening van de vereniging met de eigen ontvangsten en uitgaven wordt niet meegeteld.

Indien het overschot op de rekening groter is dan het saldo van de bankrekeningen en kas ($A - B > 0$) en de instelling of vereniging de foutieve boeking(en) niet vindt, dient zij het volgende dienstjaar het verschil te storten op haar bankrekening, zonder het bedrag in te schrijven in de rekening.

Indien het overschot op de rekening kleiner is dan het saldo van de bankrekeningen en kas ($A - B < 0$) en de instelling of vereniging de foutieve boeking(en) niet vindt, dient zij het verschil in te schrijven als een uitzonderlijke ontvangst op de gewone begroting en rekening van het volgende dienstjaar.

7. Financiële tegemoetkoming van het Gewest

Gewone tussenkomst

Vanaf begrotingsjaar 2023 komt het Gewest en niet langer de gemeentelijke overheid voor alle eredienstinstellingen tussen in het tekort op de gewone uitgaven (artikel 131). Achterstallige gemeentelijke tussenkomsten om de gewone uitgaven te dekken (of provinciale tussenkomsten tot nader bericht) kunnen worden geboekt bij andere subsidies (132). Bij niet-verenigde instellingen blijft de gewestelijke tussenkomst beperkt tot 30 % van de gewone uitgaven buiten de leningslasten (231 en 232) (*art. 30 § 1 ord.*). Bij verenigingen van instellingen of een emblematisch verklaard gebouw mag de gewestelijke tegemoetkoming (artikel 131) maximaal 40 % bedragen van de gewone uitgaven buiten de leningslasten (*art. 30 § 2 ord.*). Bij de berekening van de maximale interventie mogen eveneens de overdrachten binnen de vereniging (artikel 230) niet worden meegeteld, vermits deze ook een ontvangst (130) en dus geen meerkost voor de vereniging zijn.

De leningslasten worden uit de berekening gelicht om de instellingen of verenigingen van instellingen niet te benadelen die een lening aangaan voor investeringsuitgaven. De leningslasten mogen dus voor 100 % worden gedekt door de gewestelijke tussenkomst (131). De terugbetaling van leningslasten door de gemeenten voor lopende investeringsdossiers kan worden geboekt onder andere subsidies (132).

De gewestelijke tussenkomsten in het plan zijn niet definitief verworven, eens het plan goedgekeurd is. Indien bv de begroting en plan identiek zijn behalve het vermoedelijk resultaat van het vorig dienstjaar en de begroting vertoont een begrotingsoverschot dankzij een vermoedelijk overschot (artikel 100), dient de instelling of vereniging de gewestelijke tussenkomst op de begroting te verminderen tot een begrotingsevenwicht wordt bereikt. Ofwel verhoogt de instelling of vereniging gemotiveerd de uitgavenkredieten op de begroting en dient de gewestelijke tussenkomst (en het plan) niet aangepast te worden. Bijvoorbeeld:

		FOUT	JUIST	JUIST
Gewoon Meerjarenplan	Plan 2025	Budget 2025	Budget 2025	Budget 2025
<i>Ontvangsten</i>				
10 Voorgaande dienstjaren	0	2.000	2.000	2.000
131 Gewestelijke tussenkomst	3.000	3.000	1.000	3.000
...	7.000	7.000	7.000	7.000
Totaal ontvangsten	10.000	12.000	10.000	12.000
<i>Uitgaven</i>				
20 Voorgaande dienstjaren				
...	10.000	10.000	10.000	12.000
Totaal uitgaven	10.000	10.000	10.000	12.000
Resultaat	0	2.000	0	0

Buitengewone toelagen

Vanaf begrotingsjaar 2023 staat eventueel het Gewest en niet langer de gemeentelijke overheid voor alle eredienstinstellingen in voor de gedeeltelijke of volledige financiering van aankopen of investeringswerken op de buitengewone begroting van de eredienstinstellingen, wanneer ze niet over voldoende financiële middelen beschikken (*art. 64 ord.*). Hiervoor voorziet het Gewest buitengewone toelagen (artikel 331), wanneer de instellingen geen beroep kunnen doen op andere subsidies. In tegenstelling tot de gewestelijke tussenkomsten, zijn de buitengewone gewestelijke toelagen slechts betaalbaar op voorlegging van de nodige verantwoordingsstukken. De buitengewone gemeentelijke toelagen voor reeds lopende investeringsdossiers (of buitengewone provinciale subsidies tot nader bericht) worden geboekt bij overige buitengewone toelagen (332).

8. Investerings

De uitgavenkredieten voor investeringen - of zelfs gewone uitgaven - door de eredienstinstellingen zijn, eens de begroting is goedgekeurd, door het bijzonder toezicht op de akten van de eredienstinstellingen, dat de naleving van de overheidsopdrachten vereist, niet zomaar uitvoerbaar (*art. 52 § 1 ord.*).

Bovendien, wanneer de staat van het eredienstgebouw investeringswerken vereist, brengt de instelling of vereniging per brief het Gewest en het representatief orgaan hiervan op de hoogte. Bij de brief wordt een financieringsplan voor de investeringen gevoegd (*art. 58 ord.*). Voor dit plan is geen model voorzien, maar het meerjarenplan dient in overeenstemming te zijn of te worden gebracht met de investeringsuitgaven en de financieringswijze die voorkomen in dit financieringsplan.

De realisatie van deze investeringsuitgaven is afhankelijk van de naleving van de wet op de overheidsopdrachten en hiermee samenhangend gefaseerde toestemmingen van het gewestelijk toezicht en bezorgingen van beslissingen door de raad van bestuur van de instelling of vereniging (*art. 59 tot 63 ord.*):

<i>Fase overheidsopdracht</i>	<i>Toestemming van het toezicht tot beslissing door de raad</i>	<i>Beslissing door de raad en bezorging aan het toezicht</i>
Opmaak bijzonder bestek en/of keuze gunningswijze voor de opdracht	art. 59	art. 60
Bekendmaking opdracht of raadpleging kandidaat-dienstverleners	art. 61	art. 62
Toewijzing opdracht aan de gekozen dienstverlener	art. 63	

Ook van spoedeisende investeringswerken aan het eredienstgebouw (bv wegens stormschade, een defecte verwarmingsinstallatie tijdens de winter, enz.) brengt de instelling of vereniging het gewestelijk toezicht en het representatief orgaan op de hoogte met een financieringsplan voor de investeringen.

De indiening bij de voordij van de brief en het financieringsplan met betrekking tot investeringen of van de hierboven beschreven overheidsopdracht gerelateerde beslissingen gebeurt op één van de in punt 1 van deze toelichting beschreven wijzen.

9. Over de penningmeester

Inning van inkomsten en regeling van uitgaven

De penningmeester van de niet-verenigde of verenigde instelling staat in voor de inning van de inkomsten of rechten van de gemeenschap. Hij/zij controleert de regelmatigheid van deze documenten of bewijsstukken (bv huurovereenkomst voor privé-woning, telefoonabonnement, energiecontract, ...), evenals de aanrekening (maandelijkse storting door de huurder, doorfacturatie van het deel van de telefoon- of energiekosten niet gemaakt in het kader van de uitoefening van de eredienst, ...) (*art. 11 BBR*).

De penningmeester regelt de uitgaven. Hij/zij overhandigt de raad de bewijsstukken voor de betaling (bv offertes voor een aankoop) of verwijst ernaar (bv lopend contract). Indien de raad de bewijsstukken aanvaardt, gelast deze de uitgave. Het bevelschrift tot betaling, ondertekend door de voorzitter en secretaris, wordt aan de penningmeester bezorgd (*art. 12 BBR*). Voor de betaling of vereffening van de uitgave dient de penningmeester te beschikken over de factuur (bij de leverancier op te vragen op basis van de offerte of automatisch verzonden bij een lopend contract). Hij/zij controleert of ze inhoudelijk conform de beslissing van de raad van bestuur is en vormelijk regelmatig (*art. 13 BBR*).

Omdat de penningmeester de uitgaven regelt, kan de raad enkel aan de penningmeester volmacht geven om verrichtingen uit te voeren op de bankrekeningen van de eredienstinstelling.

Er dient op gewezen dat het huishoudelijk reglement dat de instelling of vereniging opstelt (*art. 27 ord.*) niet in tegenspraak mag zijn met deze bepalingen uit het begrotings- en boekhoudkundig reglement.

Eindrekening

Het reglement voorziet geen model voor de eindrekening, die de uittredende penningmeester van de eredienstinstelling dient te overhandigen aan zijn opvolger en aan de raad van bestuur. Het model van de rekening kan echter worden gebruikt (bijlage 2) om het resultaat van de laatste door het gewestelijk toezicht goedgekeurde jaarrekening (rubriek 10, 20, 30 of 40), de verrichtingen die nog niet in een jaarrekening zijn opgenomen (tot het einde van het mandaat van de penningmeester) en de vordering ten laste van de penningmeester bij een eventueel kastekort in te schrijven. De rekening vermeldt vervolgens dat de fondsen, waarden, effecten en boekhoudkundige stukken aan de aantredende penningmeester werden overhandigd. Tenslotte wordt een inventaris van de goederen, waarop de instelling over een zakelijk recht beschikt bij de ambtsopneming van zijn opvolger, bij de eindrekening gevoegd (*art. 19 BBR*) (*art. 38 tot 41 ord.*).

De raden van bestuur van de instellingen bezorgen de eindrekeningen ter kennisname aan het gewestelijk toezicht (*art. 41 ord.*). Op eigen initiatief of op initiatief van de penningmeester of raad van bestuur van de instelling kan het gewestelijk toezicht, bij vergissing, verzuim, valsheid in geschrifte of dubbel gebruik, binnen de vijf jaar na de definitieve opmaak door de penningmeester overgaan tot de herziening van de eindrekening (*art. 20 BBR*).

Voor de penningmeesters van de verenigingen van instellingen is er geen eindrekening.

De penningmeester van de vereniging

De penningmeester van de vereniging heeft qua inning van inkomsten of regeling van uitgaven een beperktere bevoegdheid: de bundeling van de begrotingen en rekeningen van de verenigde instellingen en de eventuele doorstorting van de gewestelijke tussenkomst naar instellingen volgens het hun toekomende deel (*art. 46 ord.*). Hij/zij staat ook in voor de inning en doorstorting van de overdrachten binnen de vereniging (*art. 30 § 2 ord.*). De eventuele bevoegdheidsoverdracht van de instellingen, die wordt vastgelegd in een overeenkomst en voor alle verenigde instellingen dezelfde is, kan eveneens een impact hebben op de taken van de penningmeester van de vereniging: bv betaling van gemeenschappelijk afgesloten verzekeringen, enz. (*art. 47 ord.*).

Indien tenslotte de applicatie om de begrotingen, rekeningen en meerjarenplannen online in te vullen operationeel is, mag de penningmeester van de vereniging deze rechtstreeks invullen, tenzij de penningmeesters van de verenigde instellingen hun eigen data wensen in te geven. In dat geval compileert de applicatie de data voor de begroting, rekening en het meerjarenplan van de vereniging en keurt de penningmeester van de vereniging de voorstellen goed (*art. 3 § 2 BBR*).

Vragen

Eventuele vragen i.v.m. deze toelichting kunnen worden gesteld aan contactpersoon Wouter Marcoen (tel. 02 800 32 82, wmarcoen@gob.brussels) of via financierediensten@gob.brussels.

Kennisgeving van deze toelichting

Brussel Plaatselijke Besturen nodigt de representatieve organen uit bovenstaande toelichting bij het begrotings- en boekhoudkundig reglement van de eredienstinstellingen ter kennisname over te maken aan de instellingen die onder hun bevoegdheid vallen.

Hoogachtend,

De Directeur-generaal of zijn vervanger,

